

percepția cetățenilor privind campania prezidențială din 2016

sondaj post-electoral

martie 2017

raport elaborat de:

Doru Petruți – doru.petruti@imas.md

www.imas.md

imas

metodologie

eșantionare:

stratificat, probabilist, tri-stadial;

volum eșantion:

1203 respondenți, 18 ani și peste;

criterii de stratificare:

12 unități administrativ-teritoriale. mediu rezidențial (urban-rural). mărimea localităților urbane (4 tipuri). tipul localităților rurale (centru de comună/sat aparținător);

stadii de randomizare:

localitatea (86 localități selectate), gospodăria, persoana;

reprezentativitate

eșantionul este reprezentativ luând în calcul structura pe gen și vârstă a populației adulte a Republicii Moldova, exclusiv Transnistria, care s-a prezentat la vot în turul II al alegerilor prezidențiale din noiembrie 2016;
eroarea maximă de eșantionare este de $\pm 2.8\%$;

interviurile:

au fost realizate la domiciliile respondenților de către 77 operatori din rețeaua [imas], în limbile română și rusă;

perioada de culegere a datelor:

12 februarie – 02 martie, 2017;

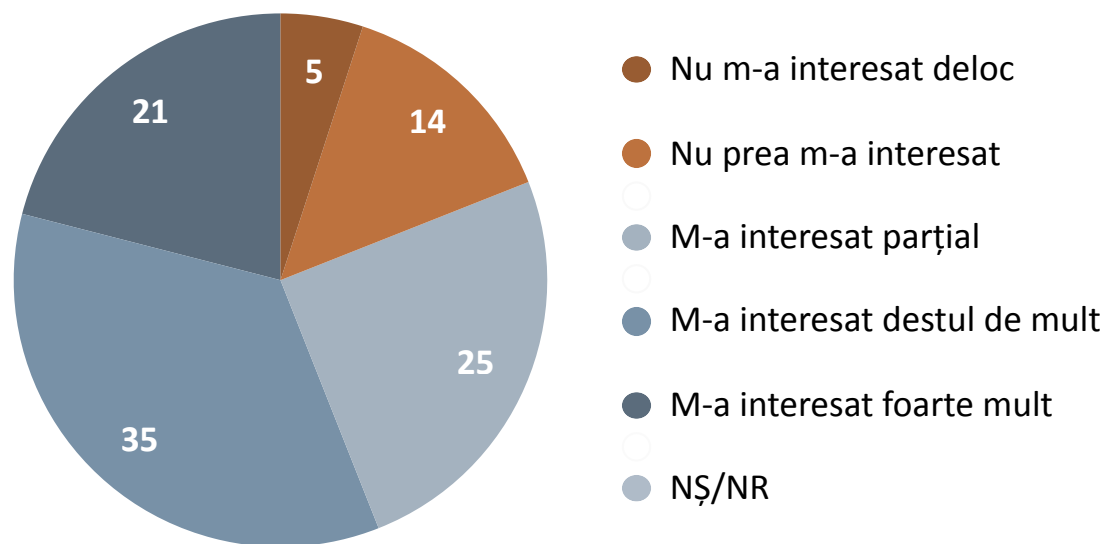
structură eşantion*...profil socio-demografic*

variabila	grup	nr. persoane	procent
gen	masculin	519	43.1%
	feminin	684	56.9%
vârstă	18-25 ani	159	13.2%
	26-40 ani	325	27.0%
	41-55 ani	282	23.4%
	56+ ani	437	36.3%
educație	studii medii incomplete	179	14.9%
	șc. generală sau profesională	232	19.3%
	liceu/șc. postliceală/colegiu	433	36.0%
	studii superioare	354	29.4%
	nu răspunde	5	0.4%
ocupație	încadrat în câmpul muncii	474	39.4%
	temporar nu lucrez	173	14.4%
	nu lucrează	535	44.5%
	nu răspunde	21	1.7%
naționalitate	moldovean/român	1008	83.8%
	altele (rus, ucrainean etc.)	194	16.1%
	nu știe/nu răspunde	1	0.1%
limba vorbită	română/moldovenească	952	79.1%
	altele (rusă, ucraineană etc.)	250	20.8%
	nu știe/nu răspunde	1	0.1%
mediu rezidență	municipii	300	24.9%
	alte orașe	214	17.8%
	sate	689	57.3%
total		1203	100,0%

*Datele au fost ponderate după criteriul gen, conform statisticilor raportate de Comisia Electorală Centrală în turul II al alegerilor pentru Președinte, noiembrie 2016.

campania electorală

Cît de mult sau puțin v-a interesat campania electorală pentru alegerea Președintelui?

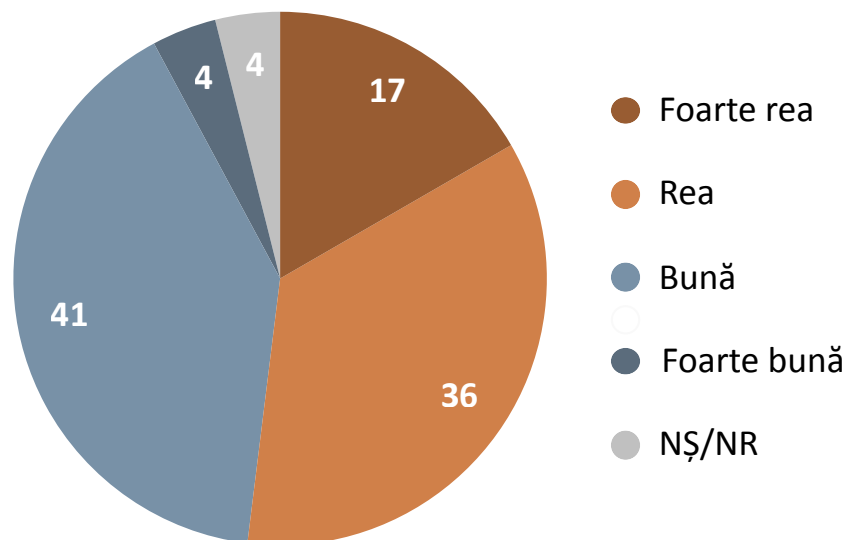

Gradul de interes pentru campania privind alegerea Președintelui a fost uriaș: doar 5% au afirmat că aceasta nu i-a interesat deloc. S-a confirmat încă o dată și în acest sondaj că tinerii și cei cu un grad scăzut de educație manifestă un interes mai scăzut legat de alegeri, chiar dacă a fost vorba despre alegerea Președintelui.

Spre deosebire de alte valuri de alegeri, vorbitorii de limbă rusă sau cei care se auto-identifică cu grupurile etnice au declarat un grad de interes semnificativ mai ridicat decât cel declarat de moldoveni, lucru explicabil prin existența unui candidat mai aproape de agenda și interesele lor.

campania electorală

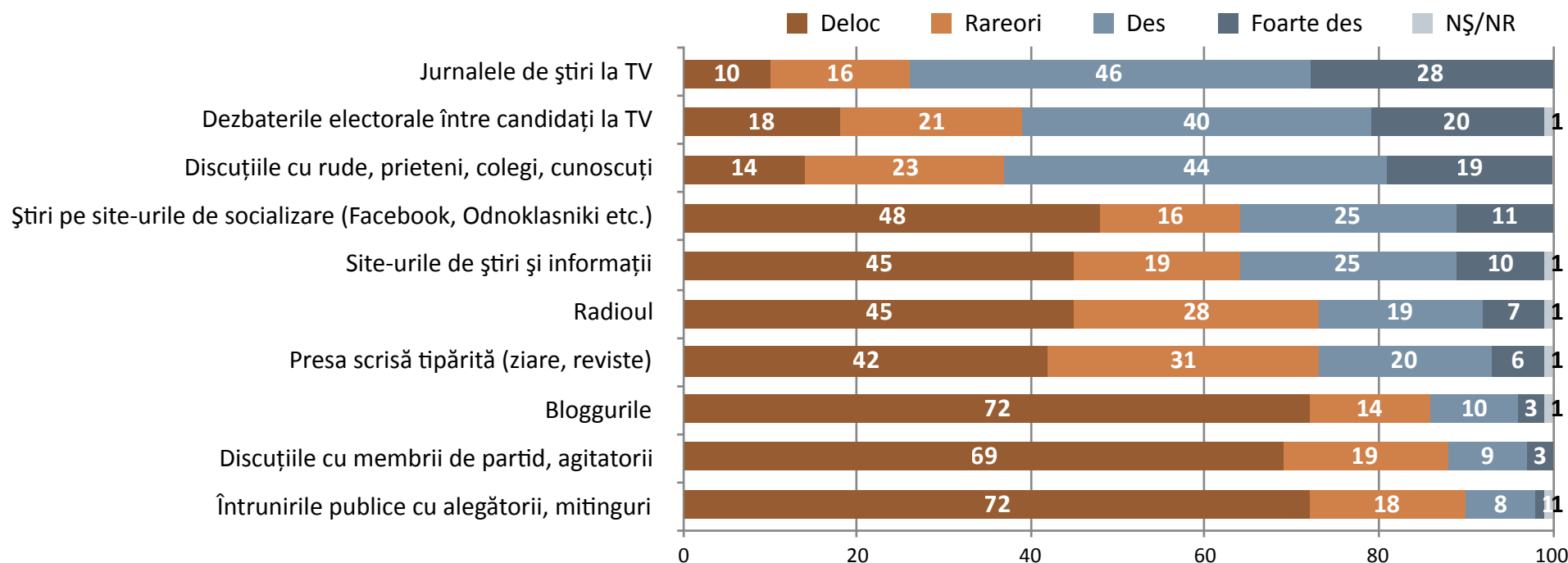
Recent, s-a încheiat campania electorală pentru alegerea Președintelui. Care este impresia generală pe care v-a lăsat-o această competiție electorală?

Campania electorală recent încheiată a divizat în două tabere respondenții sub aspectul impresiei lăstate: 53% au rămas cu o impresie rea, iar 45% cu una bună. Diferențele înregistrate funcție de categoria socială din care fac parte respondenții sunt și ele semnificative: tinerii (18-25 de ani), cei cu studii superioare, cei activi ocupațional, cei care se auto-identifică ca fiind moldoveni, rezidenții din municipii, cei cu venituri ridicate, utilizatorii de Facebook sunt doar câteva caracteristici ale celor din grupul nemulțumiților de campania electorală.

informare în campania electorală

Cît de des sau rar ați utilizat următoarele surse pentru a afla informații pe parcursul campaniei electorale pentru alegerea Președintelui?

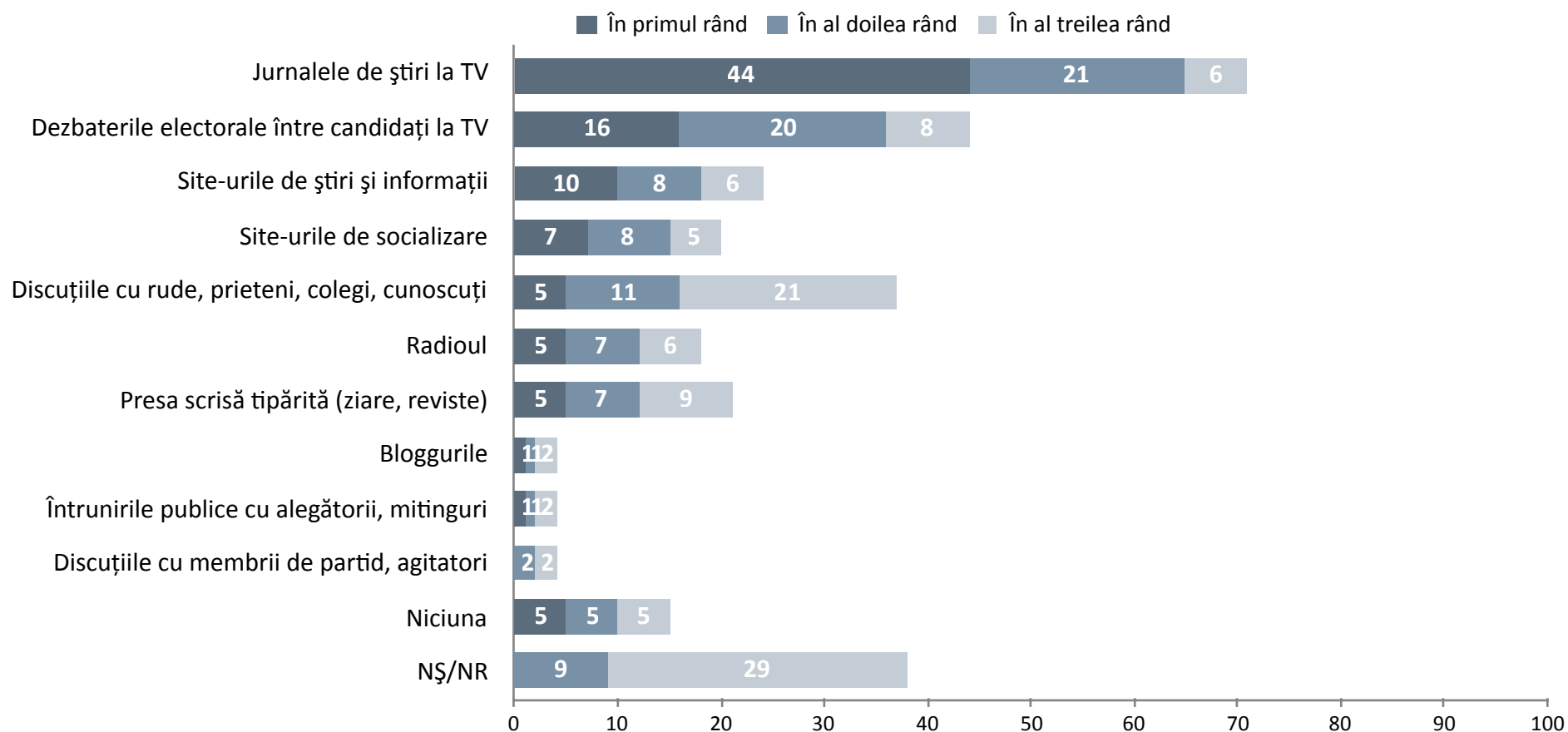

Televiziunea rămâne "regina" mediului informațional și pe parcursul campaniei electorale; merită remarcat la acest capitol ponderea înregistrată de dezbaterile electorale între candidați – 60% au acordat deseori atenție acestor dezbateri. Deloc surprinzător, informarea pe trasee informale rămâne și ea la un nivel ridicat (63%).

Mediul online, incluzând aici și site-urile de socializare, chiar dacă a înregistrat procente aflate la jumătate din interesul acordat televiziunii, este în continuă creștere ca influență de la o campanie la alta. Modalitățile clasice de muncă de partid au atras interesul a 12% din respondenți ce au discutat cu membrii de partid, agitatori, iar 9% s-au informat apelând la întruniri publice.

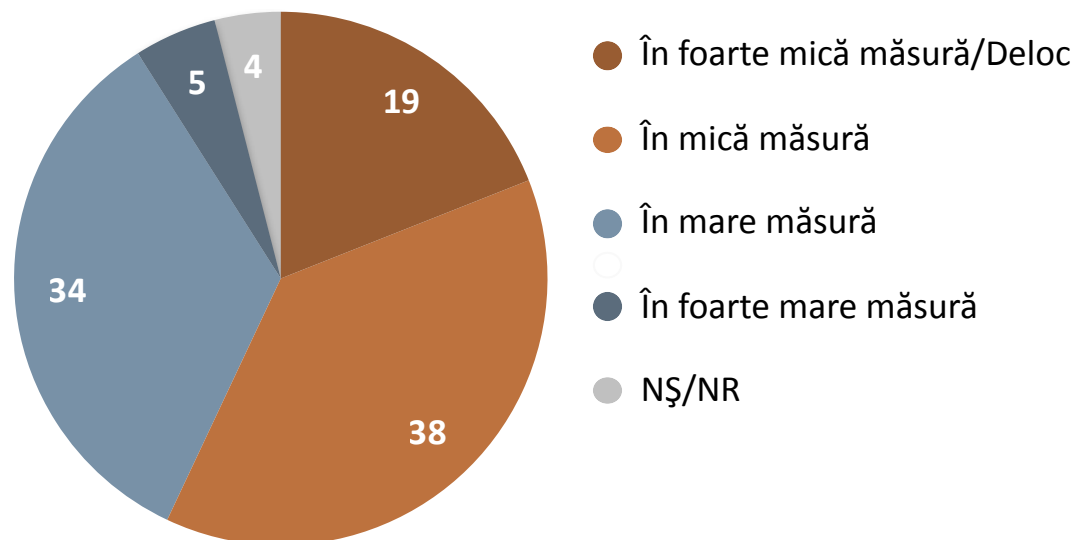
informare în campania electorală

Care sunt sursele care au prezentat pentru Dvs. cel mai mare volum de informație credibilă în campania electorală?

alegeri libere și corecte

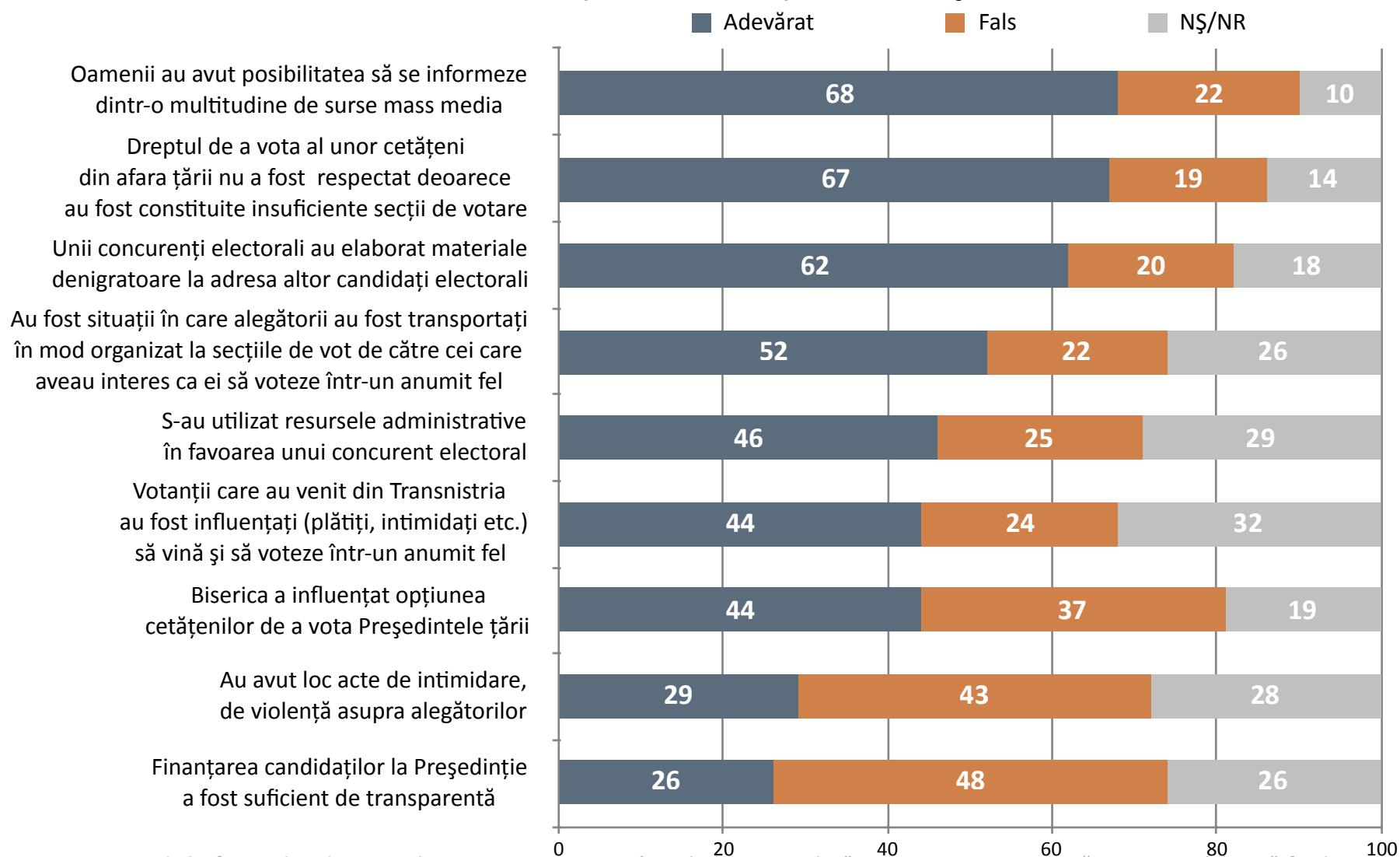
Per total, în ce măsură considerați că alegerile pentru Președinte au fost libere și corecte?

Ca evaluare generală, globală, 57% au considerat alegerile ca fiind lipsite de libertate și corectitudine (în mare și foarte măsură), iar 39% ca fiind mai degrabă libere și corecte. Cu toate acestea, ponderea și diversitatea neregulilor evidențiate de către respondenți a fost foarte mare: de la acte de violență până la utilizarea elementelor de PR negru sau încălcarea dreptului de a vota a celor din diasporă, zeci și zeci de procente de respondenți au admis că astfel de lucruri s-au petrecut la alegeri.

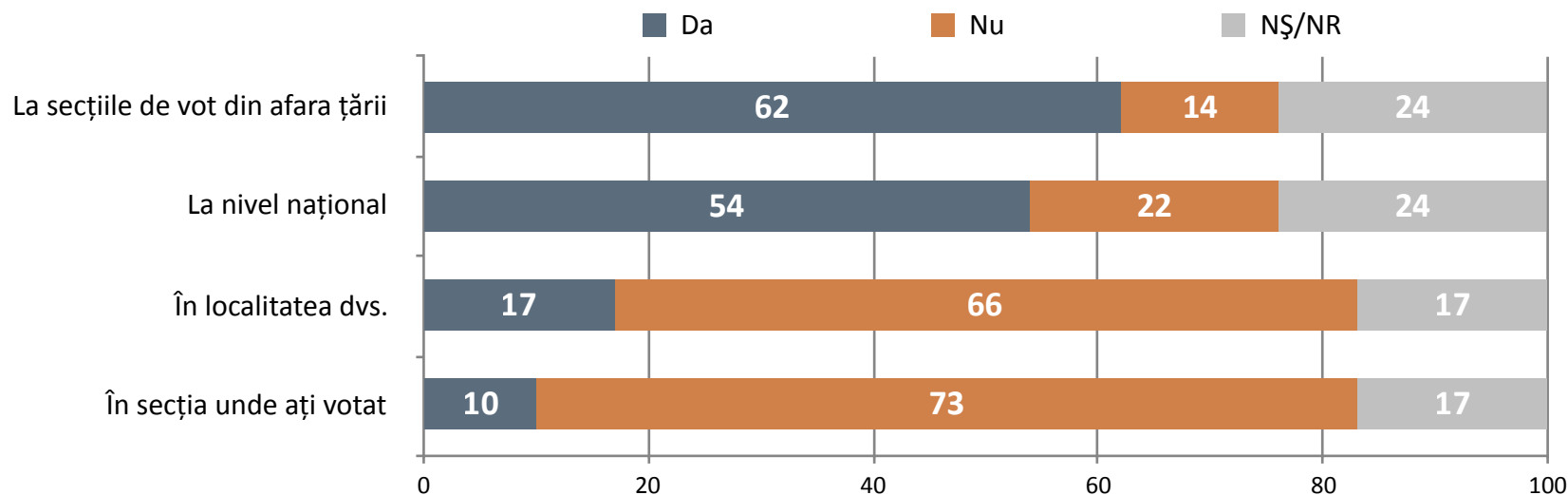
modul de desfășurare a alegerilor

Din ceea ce cunoașteți despre modul în care s-au desfășurat alegerile pentru Președinte, care dintre următoarele afirmații le considerați adevărate și care false?

nereguli în procesul de vot

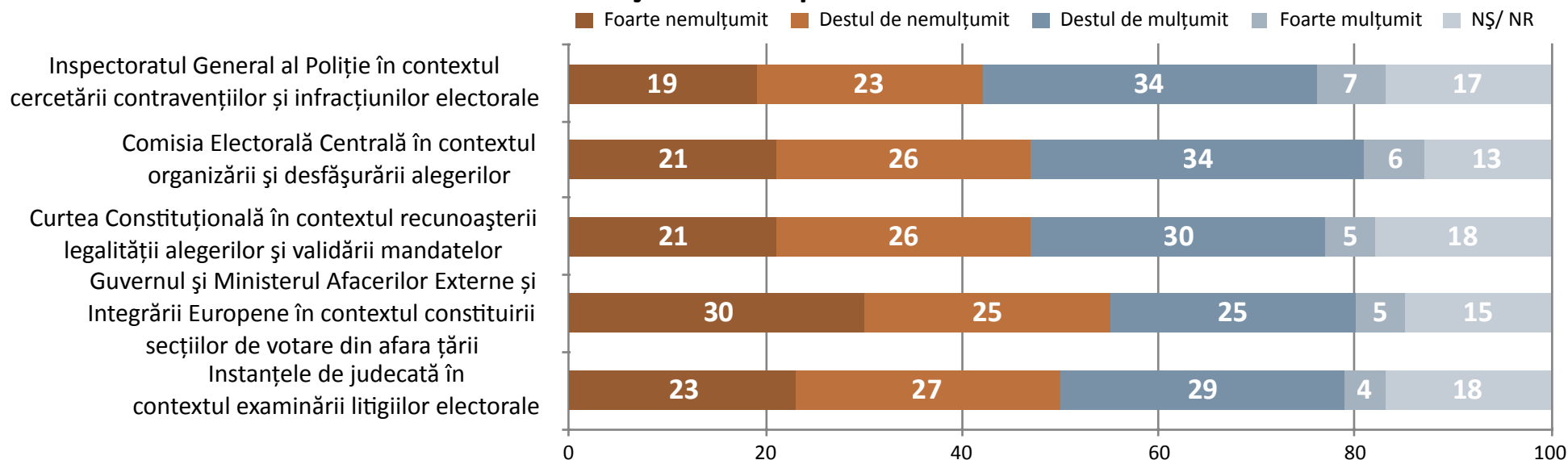
Din punctul dvs. de vedere, s-au înregistrat nereguli în procesul de vot?

O discrepanță destul de mare totuși între neregulile observate sau percepute la nivelul secției de vot sau localității (10%, respectiv 17%) versus nivelul neregulilor percepute la nivel național (54%) sau în afara țării (64%).

prestația instituțiilor în contextul alegerilor

Cât de mulțumit sau nemulțumit sunteți de prestația următoarelor instituții în contextul alegerilor desfășurate în Republica Moldova?

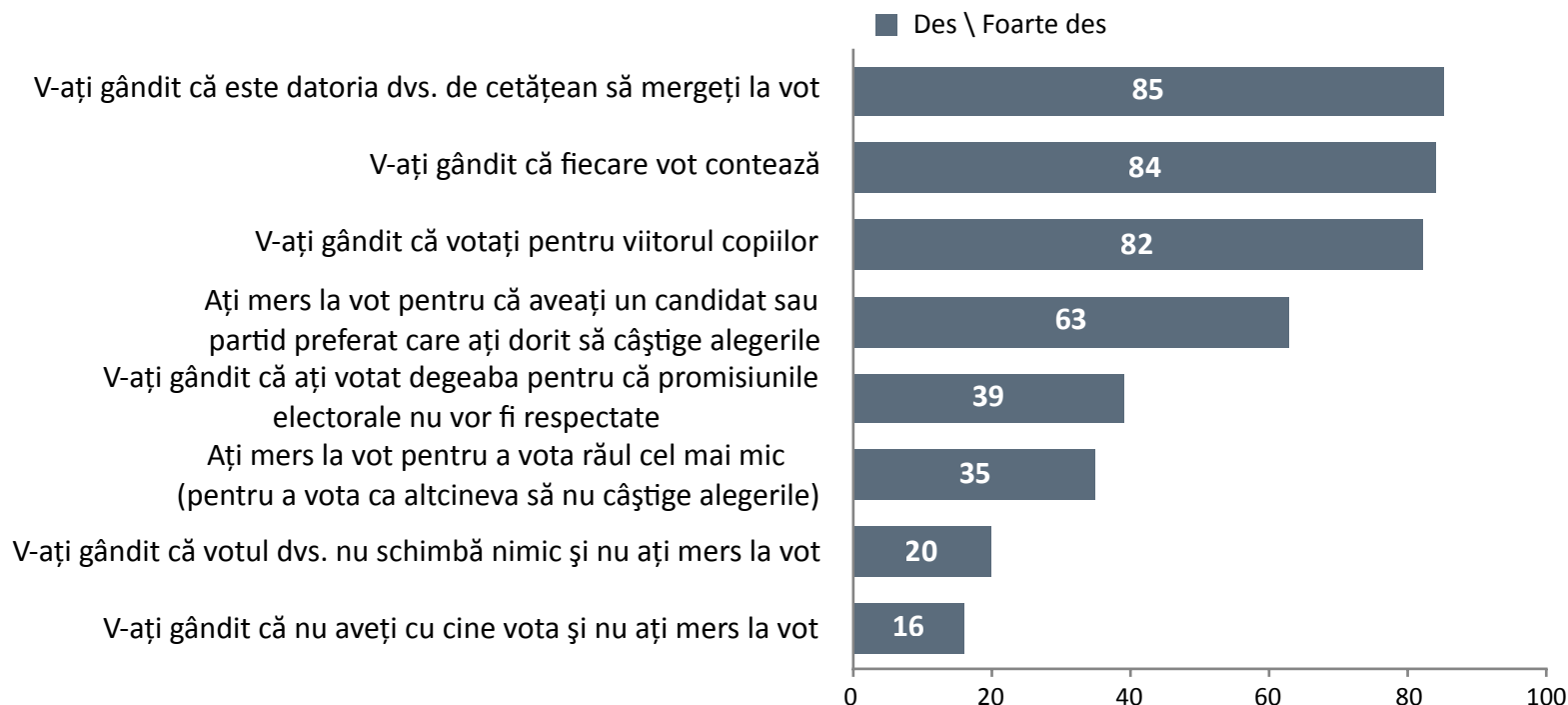

Prestația instituțiilor angrenate în procesul electoral poate fi interpretată din diferite perspective: pe de o parte, procentele înregistrate în rândul răspunsurilor ce indică satisfacția depășesc semnificativ cotele de credibilitate ale multor altor instituții; pe de altă parte, raportul dintre percepțiile de ponderi negative versus cele pozitive este întotdeauna în avantajul celor negative.

Cea mai criticată prestație a fost plasată în dreptul Guvernului și Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene pentru modul în care s-au desfășurat alegerile în afara țării (55% insatisfacție – 30% satisfacție); instanțele de judecată care au examinat litigiile de natură electorală au generat 50% insatisfacție și 33% satisfacție. Curtea Constituțională și CEC-ul au generat ambele câte 46% insatisfacție, în timp ce prima vizată a adunat 35% percepții pozitive, respectiv a doua instituție vizată 40% percepții pozitive. Cel mai echilibrat raport l-a înregistrat Inspectoratul General de Poliție: 42% insatisfacție și alte 41% de satisfacție.

motivații

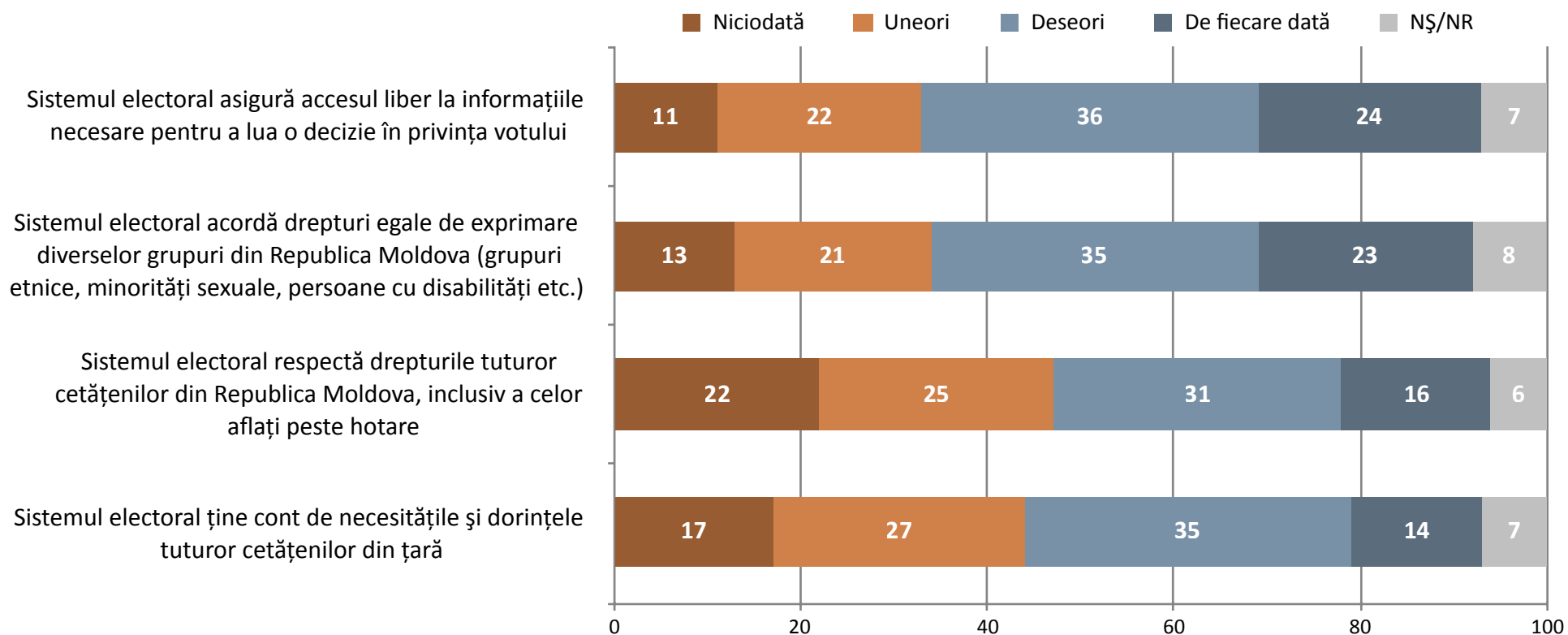
Cât de rar sau des vi s-au întâmplat următoarele atunci când vine vorba de alegeri?

Spiritul civic și importanța fiecărui vot sunt încă la un nivel foarte ridicat, peste 80% din respondenți afirmând că acestea sunt lucruri la care se gândesc des sau foarte des când vine vorba de alegeri (la asta se gândesc cel mai des persoanele vârstnice, cu studii superioare, care nu lucrează, rezidenți în mediul urban). Este impresionant procentul celor care asociază alegerile cu "viitorul copiilor" (82% - mai ales femeile, vârstnicii, cei care nu lucrează, etnici moldoveni, rezidenți mediul urban), semnificativ mai mulți decât cei care afirmă că merg la alegeri pentru că au un favorit care și-ar dori să câștige (62% - lucru mai des întâlnit în rândul votanților etnici, vorbitori de limbă rusă, vârstnici, rezidenți în municipii). 35% nu s-au ferit să răspundă că "a vota răul cel mai mic" este o motivație pe care ei o aplică des sau foarte des la diferitele tipuri de alegeri la care participă (comportament frecvent întâlnit la cei cu studii superioare, activi ocupațional, rezidenți în municipii, având venituri ridicate). Există curente chiar și mai pesimiste (20%) care cred că votul lor nu va schimba nimic sau care nu reușesc să identifice o ofertă electorală atractivă (16%) și preferă să nu meargă la vot (aici găsim cel mai des tineri 18-25 de ani, cei care de obicei consideră că alegerile nu sunt libere și corecte)

percepții privind sistemul electoral

O să vă citesc câteva propoziții despre sistemul electoral din Rep. Moldova. Pentru fiecare din propozițiile de mai jos vă rog să îmi spuneți în ce măsură sunteți de acord cu ...?

percepții privind sistemul electoral

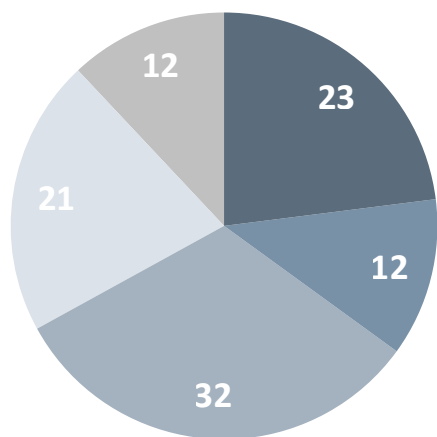
Din punctul dvs. de vedere, cu care din următoarele afirmații privind sistemul electoral din Moldova sunteți de acord? (*analiza primei variante de răspuns*)

Menținerea sistemului proporțional actual de vot pentru alegerile Parlamentare (*alegătorul votează pentru partide politice care propun liste închise de candidați, locul fiecărui candidat în listă fiind decis de către conducerea partidului*)

Modificarea sistemului proporțional actual de vot pentru alegerile Parlamentare prin introducerea listelor deschise de candidați (*alegătorul votează pentru partide politice care propun liste deschise de candidați, candidații preferați și locul lor în listă fiind însă decis de către alegător și nu de partidul politic*)

Modificarea sistemului actual prin introducerea votului uninominal (*alegătorul votează în circumscripții electorale uninominale pentru o singură persoană din toți candidații înregistrați, circumscripțiile fiind constituite conform numărului de mandate din Parlament*)

Modificarea sistemului actual prin introducerea unui sistem mixt de vot (*alegătorul votează pentru o parte din deputați în baza listelor închise propuse de partidele politice iar o altă parte din deputați în circumscripții electorale uninominale*)

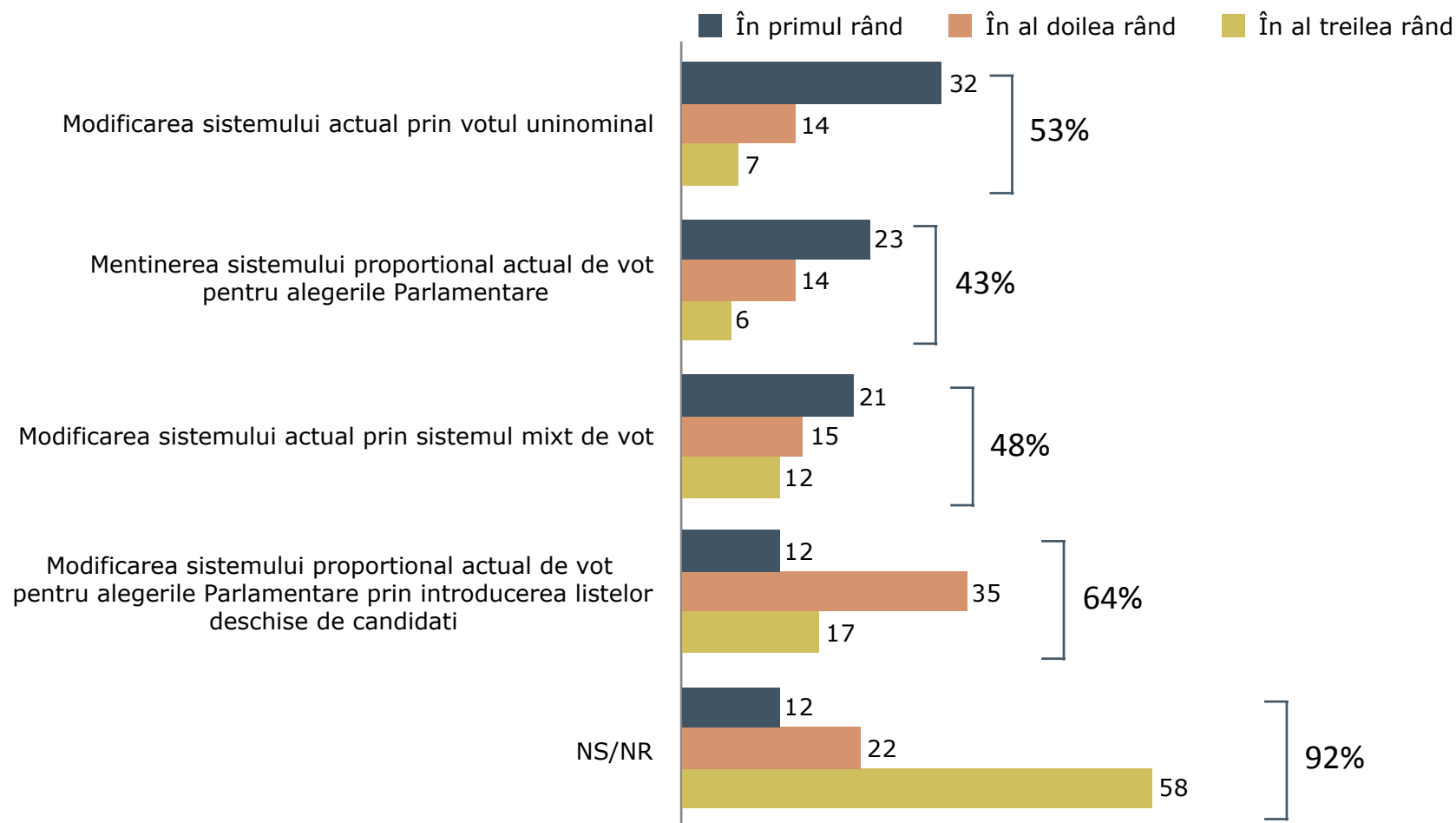

- Menținerea sistemului proporțional actual de vot
- Modificarea sistemului proporțional actual de vot prin introducerea listelor deschise
- Modificarea sistemului actual prin introducerea votului uninominal
- Modificarea sistemului actual prin introducerea unui sistem mixt de vot
- NȘ/NR

Recomandăm precauție privind analiza și interpretarea rezultatelor la întrebările care măsoară preferința cetățenilor privind sistemul electoral; aceste interpretări trebuie făcute strict funcție de modalitatea de măsurare aleasă și variantele de răspuns puse la dispoziția respondenților.

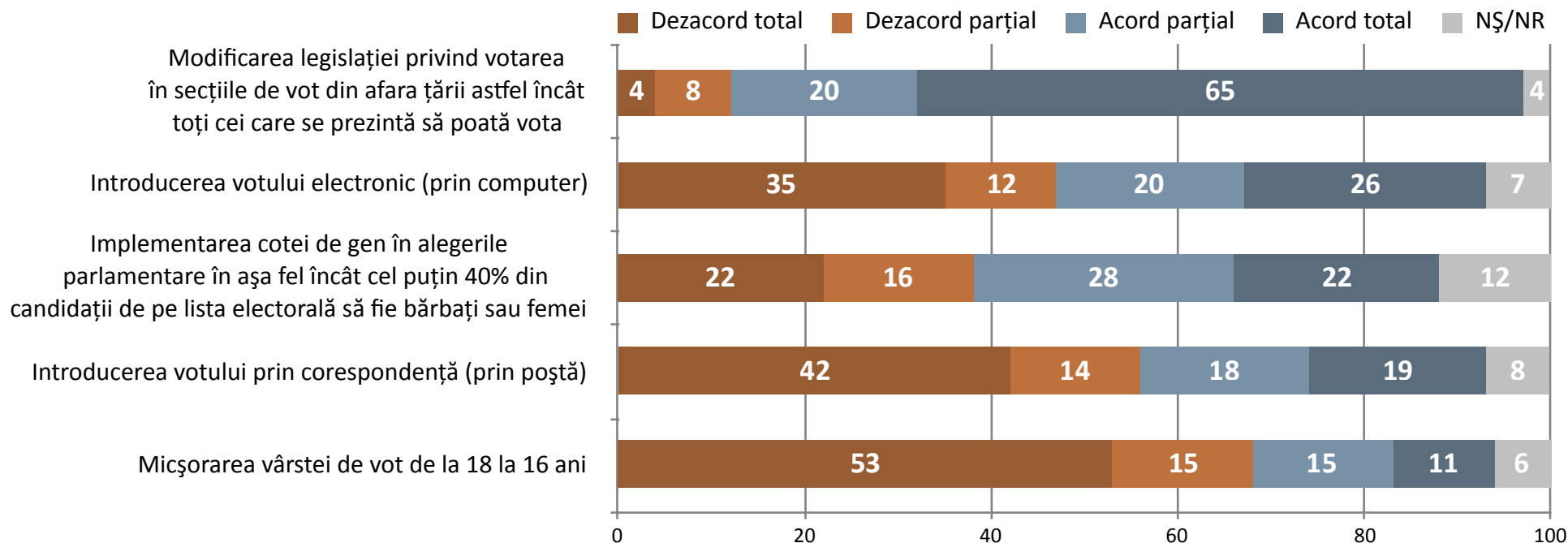
percepții privind sistemul electoral

Din punctul dvs. de vedere, cu care din următoarele afirmații privind sistemul electoral din Moldova sunteți de acord?

modificări solicitate privind sistemul electoral

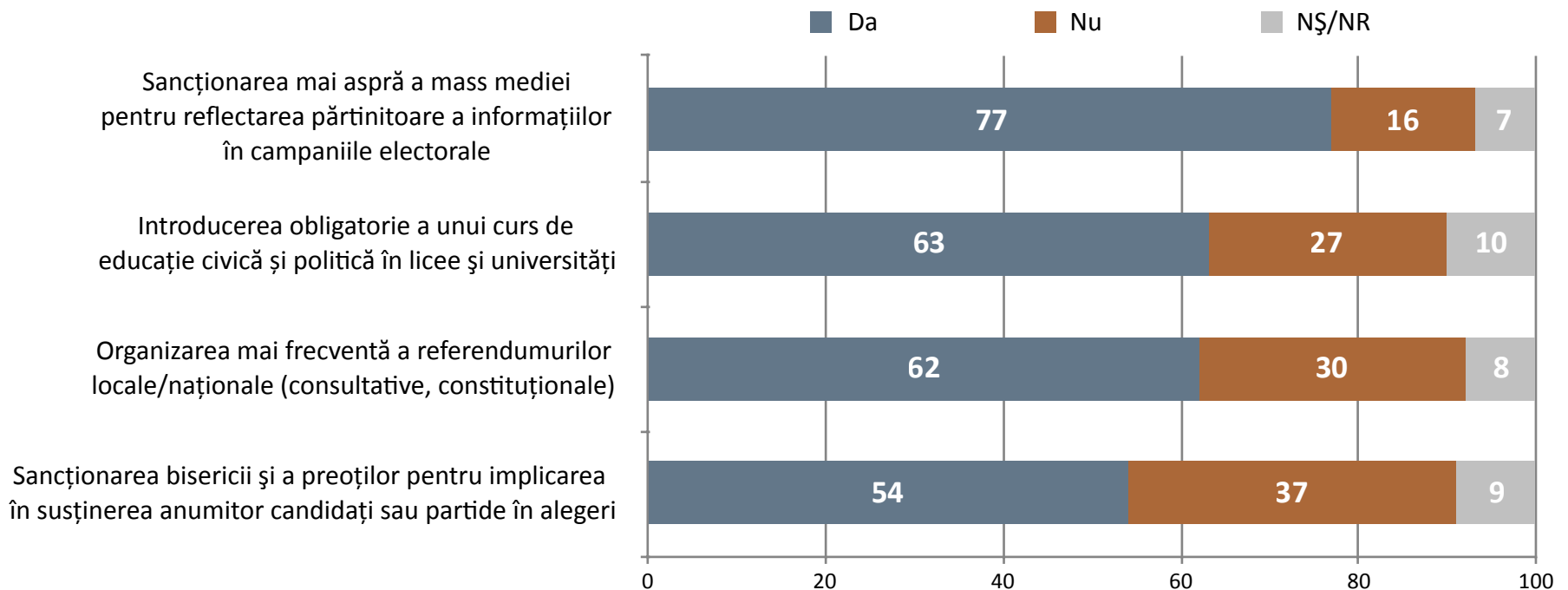
În ce măsură sunteți de acord cu următoarele ...?

Cetățenii solicită masiv modificări privind modalitatea în care sunt organizate și derulate alegerile: 85% sunt de acord sau total de acord cu modificarea legislației astfel încât cei din afara țării să poată vota; 50% și-ar dori implementarea cotei de gen; 46% ar opta pentru introducerea votului electronic sau 37% a votului prin corespondență. Pentru micșorarea vârstei privind participarea la alegeri de la 18 la 16 ani, circa două treimi (68%) s-au declarat împotriva.

modificări solicitate privind sistemul electoral

Ce alte schimbări credeți că sunt necesare în Republica Moldova referitor la viața politică?

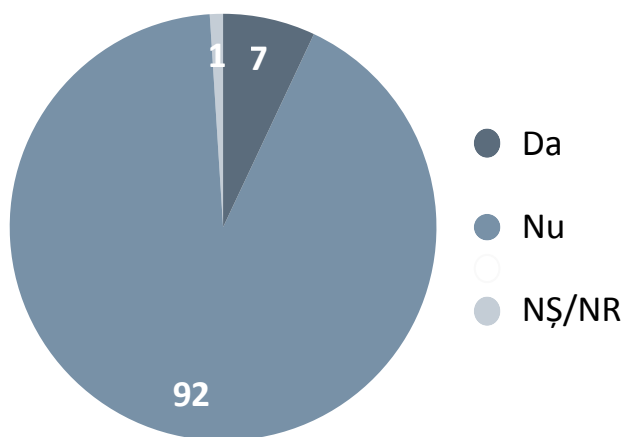

Contextul, climatul în care se desfășoară alegerile necesită de asemenea modificări substanțiale în opinia respondenților: ei solicită o sancționare mai aspră a mass mediei care dezinformează (77%), dar sunt ceva mai îngăduitori în privința amestecului bisericii și preoților care susțin un candidat sau partid (54% solicită sancționarea lor pentru astfel de lucruri). Ideea introducerii unui curs de educație civică și politică este susținută de 63% dintre participanții la sondaj, iar 62% consideră că cetățenii ar trebui consultați mai des prin intermediul referendumurilor.

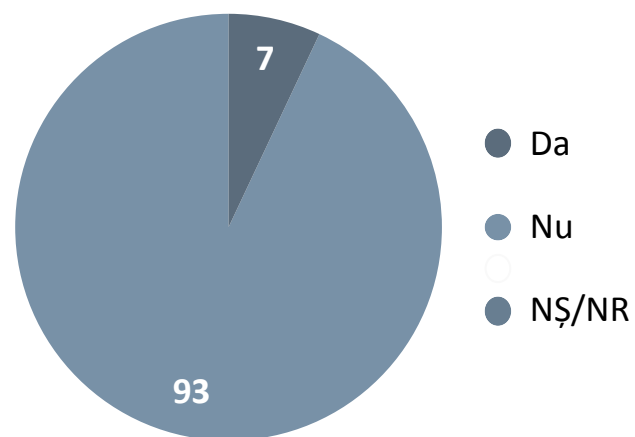
susținere financiară

Ați susținut vreodată financiar (prin donații, cotizații) sau în altă formă (prin muncă voluntară, oferirea de bunuri, servicii) activitatea vreunui...

Partid politic?

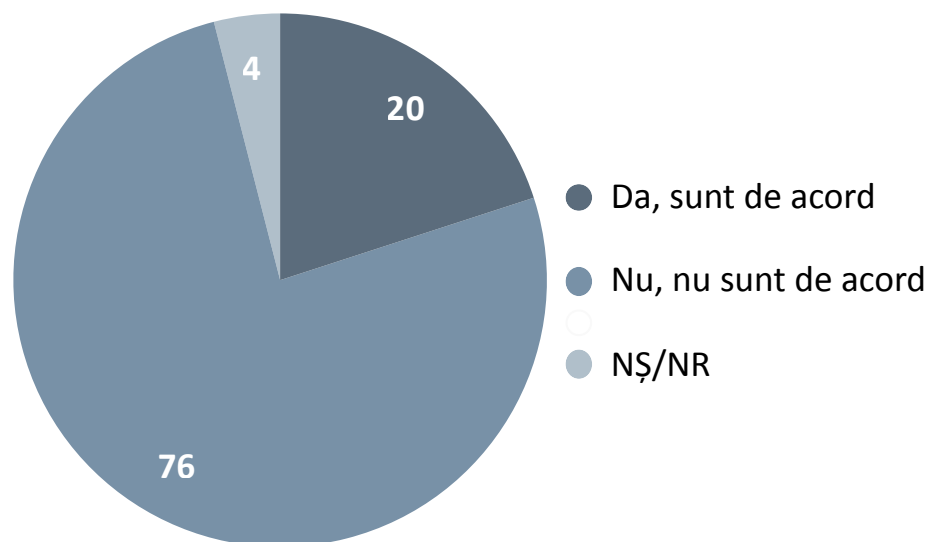
Concurent electoral?

De-a lungul vremii, doar 7% confirmă acordarea unui suport financiar sau de altă natură acordat unui candidat sau partid politic.

finanțarea partidelor

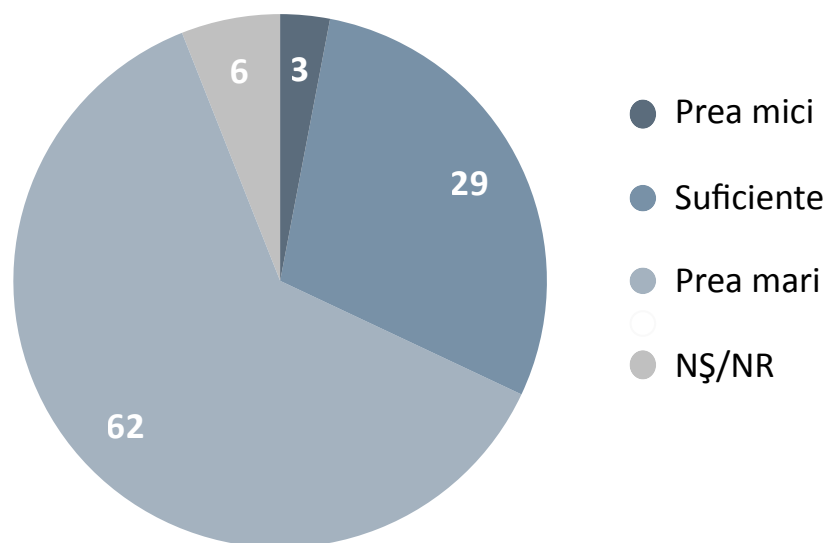
Dvs. sunteți sau nu sunteți de acord ca partidele politice să primească finanțare de la bugetul de stat?

Finanțarea partidelor de către stat este o idee acceptată de tot mai mulți cetățeni, dar nu depășește adeziunea a mai mult de una din cinci persoane.

mărimea donațiilor

În conformitate cu legea actuală, o persoană fizică poate dona unui partid până la 1 milion de lei, iar o persoană juridică poate dona până la 2 milioane de lei. În opinia dvs., aceste plafoane maximale privind donațiile sunt ...?

Plafoanele actuale privind sumele care pot fi donate ca persoană fizică (1 milion lei) sau juridică (2 milioane lei) sunt considerate prea mari de 62% dintre respondenți, iar alți 29% le consideră suficiente.

denumirea completă

IMAS INVEST S.R.L.

denumirea scurtă

imas

director general

Doru Petruți

office@imas.md

www.imas.md

t/f: (+373 22) 260 096

m: (+373) 79 705 501

imas